

Nr 23.

Av herr **Lindström m. fl.**, om åtgärder för planläggning av det fortsatta utredningsarbetet på socialpolitikens och socialvårdens områden.

Frågan om de framtida riktlinjerna för socialpolitik och socialvård står i förgrunden i åtskilliga länder. På sina håll har den offentliga debatten i dessa betydelsefulla spørsmål kunnat samlas kring ett program eller planer, vilka visserligen icke varit i detalj utformade men som dock medgivit en överblick över hela problemkomplexet och ett ställningstagande till de grundläggande principerna för samhällets verksamhet på området. I vårt land äro förberedelserna för motsvarande reformarbete splittrade. Socialvårdskommittén, som har till huvudsaklig uppgift att verkställa en översyn av den svenska socialvården i syfte att få till stånd en samordning i organisatoriskt hänseende och en effektivisering i materiellt hänseende, sysslar övervägande med frågor om åtgärder till skydd vid inkomstbortfall. 1941 års befolkningsutredning ägnar sin huvudsakliga uppmärksamhet åt befolkningspolitiska åtgärder. Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering handlägger olika frågor rörande arbetsmarknadsförhållandena och har till separat behandling upptagit spørsmålet om åtgärder under en eventuell krisperiod med arbetslöshet. Kommunindelingskommitténs arbete berör i hög grad frågan om socialvårdens organisation och finansiering. De s. k. krigshjälpssakkunniga ha nyligen avlämnat ett betänkande angående socialvården under krig. Frågor om hjälp åt personer, som skadats genom krigshandlingar, ha dessutom behandlats i en inom socialdepartementet upprättad promemoria med förslag till lagstiftning i ämnet.

Ehuru självfallet skäl förelegat för uppdelning av utredningsarbetet, har dock uppdelningen medfört sådana svårigheter att överblicka hela fältet, att en offentlig diskussion kring de grundläggande principerna för socialpolitik och socialvård icke kunnat komma till stånd och att enhetliga principer icke kommit att ligga till grund för själva utredningsarbetet. Trots omfattningen av socialvårdskommitténs uppdrag synas vi i vårt land komma att på socialvårdens område fortsätta på de partiella reformernas väg. Kommittén har visserligen i sitt betänkande angående socialvårdens organisation behandlat frågan om det framtida socialvårdssystemets innehåll, men detta har skett summariskt och utan att till diskussion upptagits vissa betydelsefulla spørsmål. Kommitténs överväganden i dessa delar ha

icke vunnit någon större uppmärksamhet i den offentliga debatten, ej heller har någon officiell sanktion givits åt de av kommittén uppdragna riktlinjerna. Kommittén har därefter framlagt förslag till lag om allmän sjukförsäkring, vilket dock befunnits vara i behov av omarbetning på väsentliga punkter och ej kunnat bli föremål för proposition vid 1945 års riksdag. Ett ställningstagande till förslaget försvåras givetvis därav, att det på grund av den oklarhet, som råder angående principerna för den framtida socialpolitiken och socialvården, icke är möjligt att tydligt se sjukförsäkringen infogad på dess plats inom ett enhetligt system. Vissa fundamentala spörsmål stå fortfarande öppna. Frågan, huruvida samhällets hjälpverksamhet vid inkomstbortfall på grund av sjukdom skall till en del finansieras medelst försäkringsmässigt bestämda avgifter från medborgarna, är naturligtvis i hög grad beroende på det sammanlagda trycket av olika framtida socialförsäkringsavgifter. Härom råder ännu ingen klarhet. Detsamma gäller åtskilliga organisatoriska problem, vilka av socialvårdskommittén måst lämnas öppna.

Samtidigt som socialvårdskommittén är sysselsatt med utarbetandet av förslag till obligatorisk arbetslöshetsförsäkring har kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering framlagt förslag, som i vissa avseenden måste anses föregripa en blivande lagstiftning angående arbetslöshetsförsäkring. Härvid har kommissionen till diskussion upptagit en fråga, som är gemensam för såväl sjuk- som arbetslöshetsförsäkring, nämligen spörsmålet angående den samhälleliga hjälpverksamhetens förhållande till en ur hälsosynpunkt godtagbar *levnadsstandard*. Frågan härom måste anses vara en av kardinalpunkterna inom socialvård och socialpolitik, och det torde vara ofrånkomligt att ståndpunkt härtill tages, innan detaljutformningen av de olika samhällsåtgärderna företages. Hittills ha tvenne offentliga utredningar gått fram efter olika riktlinjer: socialvårdskommittén baserar i sitt förslag angående allmän sjukförsäkring den kontanta hjälpens omfattning på storleken av inkomstbortfallet, medan kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering vill ställa kravet, att arbetslöshetshjälpen skall motsvara en minimilevnadsstandard. Ett ställningstagande till detta spörsmål försvåras uppenbarligen därav, att frågan, huruvida allmänna barnbidrag komma att införas, ännu är svävande.

Med det ovan anförda ha vi endast velat belysa vissa av de nackdelar, som äro förenade med nuvarande ordning, när det gäller att uppdraga riktlinjerna för den framtida socialpolitiken och socialvården. Det sagda torde emellertid vara till fyllest för att påvisa behovet av åtgärder i syfte att snarast möjligt få till stånd ett konkret program eller en plan för den samhälleliga hjälpverksamheten, vilken kunde tagas till utgångspunkt för en offentlig debatt och vinna offentlig sanktion såsom vägledning för det fortsatta utredningsarbetet. I planen, som givetvis icke skulle vara detalj-

utformad, skulle bl. a. en gränsdragning verkställas mellan området för individuell och generell behovsprövning inom den samhälleliga hjälpverksamheten, ställning skulle tagas till frågan om hjälpens förhållande till en godtagbar levnadsstandard, riktlinjer för organisationen och finansieringen skulle uppdragas o. s. v.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamma åtgärder i syfte att få till stånd en plan för det fortsatta utredningsarbetet på socialpolitikens och socialvårdens områden.

Stockholm den 16 januari 1945.

Rickard Lindström.

K. J. Olsson.

Karl H. Andersson.

Sven Boman.

Birger Andersson.

A. Gillström.
